

JOHNNY CASH ★
SLOVA PRO VĚČNOST /
FOREVER WORDS

ARGO

JOHNNY CASH ★
SLOVA PRO VĚČNOST /
FOREVER WORDS

Z anglického originálu *Forever Words. The Unknown Poems*,
vydaného v roce 2018 nakladatelstvím Blue Rider Press,
An imprint of Penguin Random House LLC v New Yorku,
přeložil Martin Světlík.

Úvod a výběr textů Paul Muldoon.

Předmluva John Carter Cash.

Odpovědný redaktor, překlad doprovodných textů Vít Penkala.

Obálka, grafická úprava a sazba Libor Batrla.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

www.argo.cz, argo@argo.cz,
roku 2020 jako svou 4340. publikaci.

Vytiskla tiskárna Akcent.

První vydání.

ISBN 978-80-257-3237-3

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: KOSMAS s.r.o., Za Halami 877

252 62 Horoměřice

tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví

www.kosmas.cz

Předmluva: Vykoupení

Můj otec měl mnoho tváří. Měl toho v sobě hodně. Jestli si myslíte, že Johna R. Cashe „znáte“, jste na omylu. Pod povrchem se skrývalo mnoho vrstev.

Nejdřív jsem ho poznal jako srandistu. Kdyby se mě v prvních šesti letech mého života zeptali, co pro mě táta znamená, nadšeně bych odpověděl: „Táta je srandista!“ Takhle jednoduchý byl základ mého trvalého vztahu k otci.

Takový to byl člověk. A vždycky takový zůstal.

Těm, kdo ho dobře znali – rodině, přátelům, spolupracovníkům –, byla nad slunce jasnější jedna základní věc: světlo a smích, které měl otec v srdci. Jeho obecně známá podoba byla možná jiná, ale on obvykle nebyl vážný a temný, ale milující a plný barev.

Ale tím to zdaleka nekončilo...

Mimo jiné byl geniální. Byl to vzdělanec, znal starověké texty, třeba Josefa Flavia a nesporně taky Bibli. Byl vysvěcený kazatel a nepřišel by si na něj žádný teolog nebo historik. Jeho knihy o starověku, třeba Gibbonova *Úpadek a pád Římské říše*, byly opoznámkované, očtené a ohmatané, do jejich zohýbaných stránek se hluboce vtiskla jeho duše. Některé ještě mám. Když je vezmu do ruky a dotýkám se těch stránek, vnímám z nich otce v mnoha směrech silněji než z jeho hudby.

Můj otec bavil lidi. To je samozřejmě jeho nejzřetelnější a netrvalější vtělení. Rok co rok se objevují tisíce a tisíce nových fanoušků Johnnyho Cashe, které přitahuje jeho hudba, nadání, a pevně věřím, že i jeho tajuplnost.

Můj táta byl básník. Viděl svět jedinečnými brýlemi, prostě, duchovně, s humorem. Miloval dobré příběhy a rychle nacházel komické stránky i v bezútěšných situacích. To je zřetelně vidět v jedné z posledních písní, které v životě napsal, „Jako v třístadevítce“:

*Na doktorku Zubatou si ještě počkám, žádnéj spěch.
Jak by bylo pěkný, kdybych mohl zas popadnout dech.
Víte, nejsem ten typ, kterej pořád brečí, pořád fňuká,
dokud nezaslechnu, jak tam někde v dálce houká
třístadevítka, třístadevítka.
Mojí rakev poveze třístadevítka.*

*Šoupněte mě do vozovny, uložte mě spát.
Mojí starou hlavu může větrák ovívat.
Jen se všichni podívejte, jak jsem ještě fit.
Nezapomeňte pak mojí rakev naložit
na třístadevítku, na třístadevítku.
Mojí rakev naložit na třístadevítku.*

Táta byl astmatik a v posledních měsících už se mu moc špatně dýchalo. Aby toho nebylo málo, trápily ho opakované zápalý plic. Ale díky daru smíchu našel v sobě sílu svojí sešlosti čelit. Takhle nahrávka je prochnutá ironií, i když ji pořídil jen pár dní před svým odchodem. Hlas má slabý, ale smích v jeho srdci zní přesvědčivě.

Ano, táta v sobě měl hodně věcí. V životě ho mučil smutek a závislost. Jeho tragické mládí poznamenala ztráta jeho nejlepšího kamaráda, bratra Jacka, který zemřel následkem hrozné nehody, když Johnovi R. bylo teprve dvanáct. Jack byl hluboce duchovně založený mladík a pro svého o dva roky mladšího bratra byl laskavým

ochráncem. Možná právě tenhle smutek a truchlení zčásti předurčily podobu otcovy poezie a písní. Podobně ho ke konci života proměnil odchod mé matky June Carterové. Když zemřela, byla jejich láska krásnější než kdy dřív: bezvýhradná a laskavá.

Přesto se nedá říct, že by ho něco z toho všeho – temnota, láska, smutek, hudba, radost, závislost – úplně postihovalo. Byl každou z těchto věcí a žádnou z nich. Složitý, ale dá se říct něco, co by vystihovalo podstatnou pravdu? Co přetrvává? Hudba, to samozřejmě... ale také – slova.

V téhle knize se dá najít všechno, co mého otce utvářelo, v těchto „slozech pro věčnost“.

Když rodiče zemřeli, zanechali po sobě obrovité množství „věcí“, které za života nashromáždili. Prostě nic nevyhazovali. Každá z těch věcí byla poklad, ale největší z nich byly otcovy rukou psané dopisy, básně, doklady, pokrývající celý jeho život. Byla to spousta papírů – jeho pojednání o knize Jób, rukopisná autobiografie *Muž v černém*, dopisy mé matce i jeho první ženě Vivian z 50. let. Táta byl spisovatel a nikdy v tom nepolevil. Psaní zachycuje každou fázi jeho života: od básní naivního, ale nepochybně vynikajícího šestnáctiletého mladíka po komplexní pojednání o životě apoštola Pavla. Čím víc jsem si je prohlížel, tím lépe jsem ho chápal.

Když ty papíry držím, cítím v rukopise jeho přítomnost; vrací ho to ke mně. Pamatuju se, jak držel pero, jak se mu trošku třásla ruka, jak pečlivý byl při psaní a jak byl na svůj krasopis pyšný – a jak byl odhodlaný a odvážný. Na některých stránkách jsou skvrny od kávy, tu a tam rozmazaný inkoust. Když ty strany čtu, cítím lásku, kterou těma rukama rozdával. Znovu cítím blízkost svého otce, jak hluboce mu záleželo na tvůrčím snažení, jak se staral o své milované.

Tuším, že mezi těmi texty jsou takové, o které by se chtěl podělit, jejichž genialita se prostě dožaduje toho, aby byly slyšet. Doufám a věřím, že by chtěl, aby si svět přečetl právě ty, které byly do této knihy vybrány.

A nakonec chci říct, že ke mně nemluví jen síla jeho básnického hlasu, ale i samotný jeho život, který v těchto textech přetrvává a navrácí se. Těmito slovy zpívá můj otec novou píseň tak jako nikdo předtím. A teď, po všech letech, která uplynula, právě slova vyprávějí celý příběh; když teď vycházejí, je opět s námi, mluví k našim srdcím, rozesmává nás a dojíká k slzám.

Hudba přetrvává, to je pravda. Ale vedle ní i slova. V těch slovech je v posledku jasné, že hříchy a smutek neobstály, že panuje a vítězí pravda. Pro mě je tahle kniha vykoupení, s láskou uchovávané uzdravování. Napořád.

John Carter Cash

35 000 stop nad západním Arkansasem, za letu na východ

Ballad of Johnny Capman

c. 1970s

Johnny Capman said
To his wife one day
I'm sorry, my dear
But I just can't stay
My country calls
And I'm on my way.

His wife said to him
You must stay
We are in trouble
And you can't go away.

The war has come
And the growing is hard
The soil is tough
As our front yard.

If you leave me
What can we eat
We have no clothes
Or shoes on our feet.

Johnny Capman said
To his wife again

Balada o Johnnym Capmanovi

cca 70. léta

Jednoho dne Johnny Capman
svojí ženě povídá:

„Je mi líto, moje milá,
že ti musím sbohem dát.
Když mě moje země volá,
nemůžu tu jen tak stát.“

Jeho žena na to praví:
„Co si tady počnu sama?
Vždyť tu třeme bídu s nouzí.
Nechod' nikam, zůstaň doma.“

Za humny nám válka zuří,
za chvíli je s námi ámen.
U nás nic už nevyklíčí
z půdy tvrdé jako kámen.

Nedávej mi, Johnny, sbohem,
nechej válku válkou být!
Bez tebe tu, nazí, bosí,
budem jenom živořit.“

Na ta slova Johnny Capman
svojí ženě povídá:

There's a war to fight
I will join the men.

The days went by
Not a word was said
For fear that he
Would come back dead.

About a week from then
A letter came
She tried to find
Her Johnny's name

But it was not from him
And the letter said
We regret to tell you
Your Johnny's dead.

„Všichni muži jdou do války.
Hanba, kdo se nepřidá!“

V tichosti dny ubíhaly,
ve vzduchu byl cítit strach,
Johnnyho že přinesou jim
zpátky domů na márách.

Když po týdnu přinesl jí
náhle pošťák k rukám psaní,
marně dopis prohlížela,
jestli na něm podpis není.

Opravdu jí nepsal Johnny.
Poté četla, co v něm stojí:
„S lítostí vám oznamujem,
že váš Johnny padl v boji.“

Big-Hearted Girl

Undated

You've done every dirty thing
That a woman shouldn't do
You're polished in the ways of the world
But when you run your velvet fingers
Through the troubles in my head
I'm glad you're a big-hearted girl.

Big-hearted girl, spread yourself around
But remember me when you get back to town.

You've broken every rule
That a lover shouldn't break
And I really hate to share you with the world
But when you come to me crying
And clinging on to me
I'm glad you are a big-hearted girl.

Big-hearted girl, you know I understand
Remember me when you really want a man.

There's a high price you'll pay
For giving yourself away
The gossip's gonna throw you for a whirl
But if the truth was known

Holka veselá

Nedatováno

Holka, ty v tom umíš chodit.
Za ty tvoje avantýry
jiná ženská by se styděla.
Ale když tvé měkké prsty
rozptýlí mé trápení,
jsem rád, že jsi holka veselá.

Tak si, holka, běž, je mi jedno s kým,
až se zas ukážeš, rád tě uvidím.

Pálí mě, že je ti k smíchu
všechno věrné milování
a všem ráda dáváš lásku svou.
Když se ale ke mně tiskneš,
na rameni tiše vzdycháš,
jsem rád, že mám holku veselou.

Já tě, holka, chápu, jenom Bůh tě sud',
tak si na mě vzpomeň, až dostaneš chuť.

Za takový srdce zlatý
bohužel se draze platí.
Počkej, jak tě lidi semelou.
Kdyby ale pravdu znali,